‘Het is een goed middel om feiten te bewijzen’

Bodycams voor boa’s

ACHTERGROND

DOOR LAURA WENNEKES BEELD HOLLANDSE HOOGTE - ROBIN UTRECHT/ Boa's Breda

Steeds meer gemeenten rusten boa’s uit met een bodycam, ter bescherming van de handhavers en degenen die met ze te maken krijgen. De camera's moeten bijdragen aan het veiligheidsgevoel en zorgen dat conflictsituaties minder uit de hand lopen. Twee boa’s uit Breda delen hun ervaringen. Conclusie is dat het vooral helpt in de bewijslast. ‘Het kan wel remmend werken, maar als iemand doorslaat, slaat hij door.’ En: ‘Het is op zich een goed middel, als je het gebruikt om feiten te bewijzen. Maar bepaalde mensen hebben er maling aan, die gaan gewoon door met geweld of je nou een camera hebt of niet.’

Deze zomer kregen de eerste honderd boa's in Amsterdam een bodycam. De uitbreiding van camera's naar meer handhavers wordt gefaseerd ingevoerd, met tussentijdse evaluaties aan de gemeenteraad. In Hoorn dragen de boa's sinds eind augustus voor een jaar camera's op hun kleding. De proef van een half jaar in de gemeente Heerlen is wegens succes met twee jaar verlengd. Ook in Rotterdam, Zaanstad en Ede wordt getest. De gemeente Veere wil zes bodycams aanschaffen, in Apeldoorn is een proef in voorbereiding en zo kunnen we nog wel even doorgaan.

Breda

Sinds begin dit jaar hebben alle boa's in de gemeente Breda standaard een bodycam bij hun uitrusting. Het college besloot dat na een succesvolle pilot van een jaar. 'Het dragen van de bodycam heeft een de-escalerend effect en het veiligheidsgevoel van de boa's wordt vergroot.' Het college noemt als extra reden om de camera te gebruiken dat de werkomgeving en de werkzaamheden van de boa's steeds vaker verschuiven 'naar situaties die meer spanning op kunnen leveren'. Daarnaast wordt de functionaliteit van de lichaamscamera's steeds beter. Zo kan de centrale meldkamer binnenkort meekijken via de bodycam en indien nodig opschalen.

'Het kan wel remmend werken, maar als iemand doorslaat, slaat hij door'

Joey Dagceken is boa in de binnenstad van Breda:

‘Als iemand mij wil slaan gaat de camera dat niet tegenhouden'

Volgens Dagceken kan de bodycam inderdaad de-escalerend werken. ‘Het is toch een raar gevoel als je wordt gefilmd, mensen zijn zich bewuster van hun gedrag. Maar als iemand mij wil slaan gaat de camera dat niet tegenhouden. Met de bodycam kun je het in ieder geval bewijzen.’

Want dat is volgens hem de belangrijkste waarde ervan: in het strafproces mag je het gebruiken als bewijslast, dus om te tonen hoe iemand je als boa heeft aangevallen. En aan de andere kant juist ook als een verdachte een klacht of aangifte tegen een boa doet om aan te tonen wat er werkelijk is gebeurd. ‘Dan kun je laten zien dat de boa wel juist gehandeld heeft,’ zegt Dagceken. 'Of niet natuurlijk, maar in de praktijk heeft het nu in paar situaties aangetoond dat het wel zo was. Zonder camera was er een welles-nietes discussie ontstaan. Nu staat op beeld hoe het is gegaan.' Op basis daarvan wordt een klacht bijvoorbeeld niet in behandeling genomen of een aangifte afgewezen.

HANDHAV

Stand-by
De bodycam leidt overigens niet tot minder papierwerk. ‘Je kunt geen video van de situatie inleveren in plaats van een verslag. Ook niet alle beelden worden bewaard, alleen als de situatie erom vraagt.’ Dagceken heeft de bodycam standaard op stand-by staan. ‘Zodra ik merk dat het gaat escaleren of in een dreigende situatie kom gaat hij met één druk op de knop filmen.’ In ongeveer 4 van de 10 situaties gaat de camera aan. ‘Er is zo veel agressie, mensen schieten heel snel uit hun slof. In de twee jaar als boa ben ik niet anders gewend. Op boa’s inslaan of inrijden, we maken het allemaal mee. Vooral ook in horecanachten en bij confrontaties met de jeugd, maar eigenlijk in alle situaties, ook als een auto verkeerd staat geparkeerd op de stoep. Als puntje bij paaltje komt helpen de bodycam, portofoon of handboeien niet in dat geval. Daarvoor heb je toch ter verdediging bijvoorbeeld een wapenstok en pepperspray nodig, meent Dagceken. ‘Waar we ook voor getraind zijn. Het is puur als verdedigingsmiddel en niet als aanvalsmiddel bedoeld. De burgemeester en gemeente staan achter ons. Als het aan hen ligt zouden we die middelen ook krijgen, maar de aanvraag wordt keer op keer afgewezen van hogerhand.’

Grotere stap
Volgens de Bredase boa dragen de middelen ook bij aan wat een handhaver uitstraalt. ‘Als ze de wapenstok zien zullen mensen toch eerder denken, nou die ga ik niet aanvallen. Als je alleen een portofoon en handboeien hebt dan willen ze het gevecht wel aangaan. Het is een grotere stap om heel agressief te gaan doen tegen iemand met een wapenstok. Natuurlijk kan dat alsnog, maar dan heb ik in ieder geval iets om me mee te verdedigen. Als er nu iemand met een mes komt kan ik niks, dan moet je weglopen vanwege het gevaar. Met pepperspray kun je in ieder geval iets terug doen.’ Acties of staken als pressiemiddel zoals in Amsterdam ziet hij niet zitten ‘Dan raken we de gemeente die ons juist steunt en achter ons staat.’

'Ik zou de geweldsbevoegdheid nooit halen als ik in het wildeweg een busje pepperspray wil gaan leegspuiten'

Ook meer back-up van politie zoals vaak geopperd wordt ziet hij niet als oplossing. ‘In het centrum van Breda is de politie gelukkig dichtbij en kunnen ze er snel zijn. Als ze op dat moment niet beschikbaar zijn door een noodsituatie hebben we alsnog een probleem, maar goed. En dat ze er binnen 5 tot 10 minuten zijn klinkt relatief kort, maar als je in gevaar bent kan dat alsnog veel te lang zijn.’ Dat probleem is ook niet echt op te lossen volgens Dagceken. ‘Alleen met meer bezetting bij de politie, maar je kunt niet meer mensen tevoorschijn toveren. Je kunt ook niet standaard als boa met een politieagent op stap, daar zijn ook te weinig mensen voor en juist daarom hebben we ieder eigen taken. Daarom zouden eigen verdedigingsmiddelen helpen.’

Is het werk dan nog wel leuk met al die agressie? ‘Ja gek genoeg wel. Je moet er sterk voor in je schoenen staan om boa te zijn. Ik trek

het me ook niet persoonlijk aan als ik word uitgescholden. Zelf ben ik ook niet blij als ik een parkeerbon krijg. Maar er is een keer bewust op me ingereden en dan ga je wel even nadenken wat er kan gebeuren. Pas als het echt een keer goed fout gaat krijgen we die middelen, dan is het te laat.'

Imago

Het imago van boa's werkt volgens Dagceken ook niet altijd mee in de bewapeningsdiscussie. 'Er is het vooroordeel dat we niet geschoold zijn. Mensen denken dat we alleen een parkeerbon kunnen schrijven en niet bekwaam zijn om met wapens de straat op te gaan. Als je de opleidingen en toetsen haalt dan ben je bekwaam en er voor opgeleid. Ik zou die bevoegdheid nooit krijgen als ik een busje peperspray in het wildeweg zou willen gaan leegspuiten. Maar mensen zien ook niet wat wij meemaken, we zijn wél geweldsbevoegd en niet zomaar. Ook in die discussie werkt de bodycam mee. Dan kun je aantonen of de geweldsmiddelen goed gebruikt worden, en zo is de cirkel rond.'

Sluiten ×

Sluiten ×

‘Anders was het haar woord tegen het mijne geweest’

Brian Kas is wijkboa in Breda Zuidwest, waar ook buitengebied onder valt. Hij draait ook wel diensten tijdens evenementen en in het centrum van Breda.

Ook volgens Kas is de belangrijkste functie van de bodycam feiten bewijzen. Hij heeft dit zelf aan den lijve ondervonden bij een bekeuringssituatie die uit de hand liep. ‘De persoon die ik wilde bekeuren was het er niet mee eens. Ze begon te schelden en haalde er iemand bij, er ontstond een dreigende situatie. Ook haalde ze een hockeystick uit de achterbak van haar auto. Op dat moment zeiden mijn collega en ik “we gaan de camera aanzetten”. Daarna werd er geduwd en getrokken en is de mevrouw op de grond gevallen. Daarop heeft ze een klacht ingediend en aangifte van mishandeling gedaan. Het gedrag van die twee personen is gefilmd en op basis van de beelden is de aangifte als vals beoordeeld. In mijn geval heeft het dus goed uitgepakt en aangetoond dat ik juist heb gehandeld. Anders was het haar woord tegen het mijne geweest.’

‘Absurd’

Ook bij hem staat de camera altijd klaar op stand-by. ‘Dan kan ik gelijk filmen zodra het dreigend wordt en pakt hij ook de 30 seconden ervoor ook. Als ik bos in loop en wat hoor zet ik hem voor mijn eigen veiligheid alvast aan. Normaal moet je natuurlijk melden ik ga nu filmen, maar soms kan dat niet en moet later blijken of je de beelden mag gebruiken. Kas noemt het ‘absurd hoe mensen uit hun dak kunnen gaan tegen handhavers, zowel de jeugd als volwassen'. Vooral in het buitengebied komt hij in gevaarlijke situaties op ‘seks-ontmoetingsplekken’ en met illegale visserij en stroperij. ‘Die mensen hebben meestal veel voorwerpen bij zich om je mee aan te kunnen vallen, ook wapens. Ik heb hiervoor geen extra bevoegdheden of wapens en net als alle anderen alleen handboeien en een bodycam. En die is fijn als bewijsvoering, maar naar mijn idee blijft het daarbij.’

HANDHAVING

Toetsing
Evenals Dagceken zou Kas graag een wapenstok en pepperspray willen om zich te verdedigen. ‘Dat zou een groot verschil maken. Mensen hebben er veel schrik van en dat kan escalatie schelen. Of als het nodig is kun je wat doen. Nu moet je wegrennen en de politie laten komen. Maar die aanrijdtijd is zeker in het buitengebied te groot, bij prio 1 is het 15 tot 20 minuten. Tegen die tijd is die persoon al lang weg. Je moet ook wat kunnen en serieus genomen worden in je werk, maar nu is het risico vaak te groot en moet je een stap achteruit doen. Terwijl de dezelfde toetsing voor wapenbevoegdheid hebben als de politie dus waarom zouden we het niet zelf kunnen?’

Gegevens delen
Over de samenwerking met de politie (Etten-Leur) is Kas tevreden. Maar op het gebied van gegevens delen kan het nog een stuk beter. ‘Het zou fijn zijn als je bijvoorbeeld op een evenement staat en je weet dat er iemand met een mes rondloopt. Dan kun je bijvoorbeeld opschalen of gaan fouilleren.’ Naar zijn idee zou het informatiesysteem van de politie beperkt opengesteld moeten worden voor ons. ‘We hoeven niet alles in te zien van een persoon, maar bijvoorbeeld wel of iemand is veroordeeld voor geweldpleging.’ Ook vindt Kas dat de bevoegdheden van boa’s kunnen worden uitgebreid. Bijvoorbeeld met rijdend verkeer. We zien het nu gebeuren dat iemand met een telefoon in de hand rijdt, maar wettechnisch mogen we er niks mee. Net als met winkeldieven, zet die ook bij domein 1 en niet alleen in 2. Geef die taken waar de politie toch geen tijd voor heeft aan ons. Als het nodig is met een extra opleiding,’ bepleit Kas.

'Het is absurd hoe mensen uit hun dak kunnen gaan tegen handhavers'

Praktisch
Weer even terug naar de bodycam. Voor gemeenten die ermee willen gaan werken heeft Kas uit ervaring nog wat tips. ‘Test de camera voor de aanschaf op praktische zaken als nachtfilmen, bevestiging en gewicht. Zijn de beelden in het donker ook goed te zien? Blijft hij zitten op je uniform?' Verder zou hij aanraden om iedere boa een eigen bodycam te geven. Het uploaden van gefilmd materiaal kan een uur duren en dan kan een ander er niet mee de straat op. 'Ook is iedereen dan persoonlijk verantwoordelijk voor zijn eigen spullen. En voor de bewijslast is het heel belangrijk dat je met collega’s een situatie vanuit meerdere hoeken kunt filmen.'

Sluiten ×